

Záznam zo stretnutia s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR ohľadne spoločnej spolupráce

Dátum stretnutia: 12.4.2023, 12:30 – 15:00

Prítomní: štátny tajomník Kováč, poradca štátneho tajomníka Marián Novota, plus ďalší zástupca Min. pôdohospodárstva, zamestnanci IZPI, ďalšie inštitúcie pripojené k eventu online (MIRRI..)

Obsah pracovného stretnutia: Štátny tajomník p. Kováč predniesol prezentáciu „**Obnova štruktúry krajiny a zdravia pôdy**“ (pozn.: **Prezentácia by mala byť dodatočne k dispozícii - bol robený video záznam z prednášky**).

Prezentácia odkazovala na aktuálne **problémy súvisiace so zmenou klímy** a v tej súvislosti napr.: pokles hladiny podzemných vôd, problémy s dodávkami vody v komunálnej sfére, úrodnosť a ďalšie súvisiace problémy (viď prezentácia, ktorá by mala byť k dispozícii).

EÚ stanovuje pre členské štáty rôzne ciele – nielen uhlíková neutralita do roku 2050, ale už aj ciele potrebné splniť do roku 2035. Bola spomínaná sieť BioEast ako spolupráca ministrov pôdohospodárstva v rámci EÚ (V4?). Bolo taktiež spomenuté **nedostatočné využívanie bioodpadu na Slovensku** – ako príklad „best practices“ bolo uvedené Dánsko, kde je aktuálne 40 % biometánu vyrobeného z bioodpadu. Do budúca je teda aj pre Slovensko výzvou aj toto a rozvoj regionálnych a spracovateľských stredísk.

Okrem toho majú aktuálne pre zmiernenie dosahov klimatických zmien v nemalej miere význam aj **vodozadržné opatrenia** – a to tak v lese, na poľnohospodárskej pôde ale aj v zastavaných územiach. Existuje celá škála nástrojov, ako sa dajú realizovať – medze, strže, bystriny... V súvislosti s dostupnou dažďovou vodou bol spomínaný vodný rozpočet Slovenska (36 km³ dažďovej vody).

Voda a pôda tvoria základ pre dobrú klímu a spomalenie klimatických zmien. Otázkou sa v súvislosti s klimatickou zmenou stáva, ako pozdržať vodu v pôde. V súvislosti s pôdou boli spomínané priame platby na pôdu a problémy s nimi súvisiace – platby od obhospodarovaného územia, orba až takmer po kraj cesty a podobné problémy – toto sa aktuálne už ževraj mení a poľnohospodár si môže pýtať peniaze aj napr. za bylinné územia (až do 10 % priamych platieb).

Nástroje riešenia nepriaznivej situácie:

1. Uhlíková + vodná banka (cca 1,5 mld. EUR – keď sa rozdelí na d'aje to cca 120 mil. eur ročne)
2. Informačný a monitorovací systém PODA – evidencia, monitoring, ukazovatele zdravia pôdy
3. Klimatický fond – resp. jeho budúce vybudovanie (aktuálne neexistuje, je iba v pláne)

= to všetko v súlade s NEXUS (viď <https://in.vodapoda.eu/index.php/a-2-o-nexus-pristupe/>)

V dňoch 22.-24.3.2023 prebehla konferencia OSN o vode (v NYC). Zúčastnili sa aj zástupcovia z MPRV SR. Na tejto konferencii bol odprezentovaný dokument – **Biela kniha – voda pre ozdravenie krajiny (eng. Water for Climate Healing)** – dokument v anglickom origináli bol na stretnutí IZPI a ministerstva zároveň k dispozícii – nie je to finálny dokument, **brať ako draft**. (máme ho na CK AKIS v kancelárii k dispozícii)

Úlohy, ktoré aktuálne Ministerstvo vidí v súlade s pomocou od IZPI:

- **príprava portálu** (aktuálne už v súvislosti s certifikačnou schémou je spustený portál: <https://in.vodapoda.eu/> , kde ministerstvo predpokladá **obsahové vstupy aj spoločne**

s odborníkmi z IZPI – napr. príprava best practices na tento web – napr. od poľnohospodárov po zavedenie úspešných opatrení na zmiernenie klimatických zmien, ktoré by boli prefinancované cez klimatický fond. Čiže, **redakčne naplniť portál**. Portál má aktuálne verejnú a súkromnú časť.

- **Budovanie katalógov** (viď materiál: *Komponent MPRV SR: Podpora reforiem v oblasti obehového bio-hospodárstva pre rozvoj výroby biometánu a organických hnojív a udržanie a obnovu produkčnej kapacity pôdy*).
- Nakoľko je IZPI tiež blízko poľnohospodárom, očakáva sa od nás, že im **predstavíme v budúcnosti možnosti a výhody zapojenia sa do certifikačného systému pôdy**. (tzn. marketing a osobné stretnutia s poľnohospodármi)
- To, čo ministerstvo od IZPI potrebuje, je **reálne prepojenie na farmárov** – na tých, ktorí chcú so systémom benefitovať. Ministerstvo predpokladá, že v budúcnosti, vzhľadom na ciele EÚ v oblasti klimatických zmien farmári nebudú mať inú možnosť, ako zapojiť sa do systému. Ministerstvo sa domnieva, že IZPI má najbližšie k farmárom (osobný kontakt) a predpokladá **osobné uzatváranie zmlúv v súvislosti s certifikáciou s farmármi** (IZPI by bolo poverené/resp. malo by oprávnenie podpisovať zmluvy s farmármi v súvislosti s certifikáciou).
- **Na toto všetko je ideálnou predstavou ministerstva pripraviť projekt.**
- Z IZPI padla otázka, či by portál <https://in.vodapoda.eu/> mohol byť prepojený (nalinkovaný) na ostatné stránky, ktoré sú v správe IZPI.

Od certifikačného systému sa očakáva, že v budúcnosti na ňom bude postavená celá štátna politika čerpania fin. prostriedkov na zmiernenie dosahov klimatických zmien. Na druhej strane, **bolo povedané, že je otázne, čo sa stane po 9/2023 (voľby) a že sú reálne obavy, aby návrh certifikačného systému neostal iba „v šuflíku“**. V záujme ministerstva je, aby sa v rozbehnutých aktivitách pokračovalo.

Ako bude cca fungovať certifikačný systém?

1. Na začiatku – sledovanie východiskovej situácie: V rámci systému by mali byť dostupné všetky informácie o pôde (pozemku) – kto je majiteľ, ako sa pozemok hnojí... (MPRV chce, aby sme v tomto kroku za certifik. autoritu podpisovali zmluvu s potenciálnym záujemcom o vstup do systému) //tzn. zistí sa počiatočný stav + vstup do certifikačného systému
2. Výzva + podpora na realizované opatrenia na pozemok
3. Kontrola, či subjekt reálne zaviedol na svojom pozemku opatrenia
4. Kontrola dlhodobého udržiavania zavedených opatrení (v horizonte 5-6 rokov)
5. Na konci vyhodnotenie, ako vyzerá pôda.

Financovanie certifikačného systému sa predpokladá v prvom rade cez tzv. Klimatický fond (názov sa ešte môže meniť). **Bolo viac razy zdôraznené, že pôjde plne o súkromné peniaze**. Peniaze sa predpokladajú, že do fondu pôjdu z rôznych zdrojov – najviac: napr. veľké súkromné firmy; firmy, ktoré budú musieť dokazovať svoju uhlíkovú neutralitu; prípadne, iné súkromné zdroje – tzn. tí, ktorí budú chcieť investovať v rámci budovania social responsibility firmy. + Predpokladá sa, že k ďalším zdrojom bude patriť napr. peniaze za sankcie, zábery pôdy.

Pochopila som to tak, že v rámci získania certifikátu bude musieť subjekt s pozemkom splniť nejaké opatrenia na zmiernenie klimatických zmien (pokojne napr. priemyselný park si urobiť zelenú strechu, poľnohospodár nasadí pri kraji cesty alebo v poli bylinky alebo zasadí stromy, alebo čokoľvek iné), dokáže sa, že tým koniec koncom zmierni klimatický dopad, zlepši kvalitu pôdy a dostane príspevok.

Ak som správne pochopila, bude sa musieť kvantitatívne odmerať dopad zavedených opatrení smerom k životnému prostrediu. A, certifikáty si budú môcť následne ako keby nakupovať súkromné subjekty (napr. firma), aby sa priblížili k splneniu klimatických cieľov. (cca tak). Ministerstvo povedalo, že sa predpokladá zapojenie bánk v rámci tohto systému, ktoré už aktuálne sú tomuto nápadu naklonené. Záujem zapojenia sa poľnohospodárov a ani udržateľnosť sa nezistovala. Ministerstvo taktiež predpokladá aj zapojenie širokej verejnosti do celého tohto systému, kedy už jednotlivec, bežný občan bude môcť prostredníctvom už spomínaného portálu sám navrhnúť územie, kde by navrhoval urobiť opatrenie (pošle fotku) + následne bude podnet preposlaný (vlastníkovi pozemku?).

Predpokladá sa, že v rámci tohto systému by zároveň fungovali aj **odborne spôsobilé osoby**. Nebolo zatiaľ určené, kto by to bol. Tieto by mali na starosti – **hodnotenie na začiatku procesu certifikácie + hodnotenie na konci certifikácie**.

Certifikáty by majiteľom certifikovaných pozemkov umožňovali rôzne výhody – aj v rámci čerpania budúcich zdrojov z politík.

Predpokladá sa, že vstup do certifikovaného systému by bol na bezplatnej báze. Bol by iba administratívny poplatok za vydanie samotného certifikátu. (ale ráta sa, že ten by bol len minimálny).

Timeline:

- Začiatok prípravy certifikačného systému: 2022
- 6.12.2022 – prebehlo 1. rokovanie legislatívnej rady vlády + boli pripomienky
- 2/2023 – odsúhlasené (s pripomienkami?)
- Je predpoklad je, že aktivity sa už v tomto volebnom období nestihnú realizovať
- Ak všetko pôjde ďalej a dobre: účinnosť zákona od 2024
- **Vykonáateľnosť systému: Od roku 2025**
- Z pohľadu ministerstva je potrebné aj zapojenie intervilánu – nie iba obcí.

Financovanie aktivít pre IZPI: Neriešilo sa, ide zatiaľ len o nápad, ako nastaviť certifikačný proces, bez konkrétnych pretavení a úplnej predstavy o financovaní aktivít. **Predstava je zrejme napísať projekt, na ktorom by participovalo IZPI.**

Výsledok zo stretnutia: Navrhne sa za IZPI, ktorí zamestnanci budú zodpovední za ďalšie kroky v súvislosti s uvedeným a za spoluprácu s ministerstvom + dohodne sa následné stretnutie. Ministerstvo ráta so stretnutiami z IZPI v tejto veci na pravidelnej báze.